

mjere da poboljšaju uslove življenja romskim porodicama, kako bi romska djeca imala jednake šanse sa djecom većinske populacije u sticanju kvalitetnog obrazovanja.

Predrasuda 6:

Romi lažu, krađu

Istina 6:

Ove negativne osobine su nepravedno postale dio karakterne slike o Romima. Romski narod visoko cijenjen i poštuje moralne vrijednosti i poštenje. Romska zajednica je jako tradicionalna i patrijarhalna sa strogim moralnim kodeksom. Svako odstupanje biva najstrožije osuđivano od cijele zajednice. Romkinje i Romi ne lažu ni više in manje od ostalih društvenih grupa u sličnim životnim uslovima.

Predrasuda 7:

Romi su lijeni, ne žele da se zaposle

Istina 7:

Istina je da su Romi nezaposleni, ali to ne podrazumijeva i da su lijeni. Zapravo, Romi/kinje nijesu poželjni kao radnici u većini društvenih institucija, privatnih radnji, ugostiteljskih objekata. To znači da se društvo nije pobrinulo da obezbijedi uslove za njihovo obrazovanje i zapošljavanje. Zbog toga su prisiljeni da sami pronalaze poslove. Da Romi nijesu lijeni i da žele posao govori činjenica da i oni sa školom prihvataju poslove koje većina ne želi da radi. Stanje opšte nezaposlenosti se, često, kroz prizmu netrpeljivosti i netoleranciji prema Romima tumači kao lenjost. Često se pogrešno čuje da jedino što Romi umiju da rade je da pjevaju i sviraju.

Predrasuda 8:

Sve Romkinje gataju-proriču sudbinu

Istina 8:

Ne gataju sve Romkinje, već samo pojedine žene, često iz zabave kao i Neromkinje. Istina je da danas neke Romkinje koriste ovu predrasudu kako bi zaradile za preživljavanje svojih porodica, obzirom da ljudi većinske populacije iraciona-

Ino vjeruju da Romkinje imaju čudne sposobnosti predviđanja i pogađanja sudbine iako ne postoje nikakvi dokazi za to.

Predrasuda 9:

Romi su opasni npr: „Odnijeće te cigan / ka“

Istina 9:

Veliki broj ljudi većinske populacije na ovakav način "odniete te cigan ka" plaše svoju djecu i samim tim usađuju negativno mišljenje, stav kao i strah od Roma. Naravno u praksi se nikada ne dešava da Romi odnesu nekom djecu, tako da ne treba na ovako pogrešan način vaspitavati djecu i širiti predrasude o drugim ljudima.

Predrasuda 10:

Romi su prljavi

Istina 10:

Prljavština se ne može smatrati osobinom jednog naroda, već posledicom ekstremnog siromaštva koje vlada u pojedinim romskim kućama, bez minimalnih osnova za normalan način života, bez instalirane vode, struje, sanitarnih čvorova. Izjave ovog tipa "Romi su prljavi", su posledica, ne samo nepoznavanja romske zajednice, već netoleranciji koja se uvijek čita kroz izraze tj., jezik jedne nacije.

Centar za romske inicijative
Nikšić

KVINNA TILL KVINNA

**Raskinite sa
predrasudama,
UPOZNAJTE
ROME!!!**

Ko su stvarno Romi?

Predrasude i istine o Romima

Vjekovima su se romskom narodu lijepile etikete i slike o tome ko su, šta rade, kako žive. U Evropi su o Romima dugo vladala dva ekstremna gledišta:

- sa jedne strane su okarakterisani kao gostoljubive, bezbrižne lualice koje pjesmom i igrom nesputano izražavaju životne radosti i tuge
- sa druge strane su predstavljeni kao nepouzdana, čudni, nepovjerljivi, vječito po strani, izolovani i odvojeni od društva koje ih okružuje, prosjaci, lopovi, otmičari...!

Zahvaljujući tome romski narod je izložen raznim stereotipima i predrasudama koji za posledicu imaju vječitu diskriminaciju koju kao teret nose na plećima gdje god bili ili putovali. Nigdje nijesu rado viđeni, gurnuti su na margine društva i prinuđeni da se nastanjuju izvan naselja u kojima mašivine-romsko stanovništvo.

Predrasuda 1:

Romi su cigani

Istina 1:

Romi sebe nazivaju Rom, što u prevodu riječi znači čovjek. Nazivanje nekog „ciganom“, doživljava se kao pokušaj vrijeđanja, jer se ovaj termin povezuje sa lualicom, kradljivcem, čovjekom u čije se poštene namjere sumnja. U jeziku većinske populacije riječ „cigan“ se koristi isključivo u pežorativnom značenju.

Predrasuda 2:

Romi nemaju svoju državu

Istina 2:

Romi su narod koji ima značajnu istoriju, kulturu i druge tekovine. Oni su narod indijskog potkontinenta, a njihova postojbina je PENDŽAB, koji se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Indije. Romi su tradicionalno nomadski narod. Vjeruje se da su napustili Indiju oko 1000. godina i da su prošli kroz zemlje koje su danas obuhvaćene granicama Avganistana, Irana (nekadašnje Persije), Jermenije i Turske. Dio Roma i danas živi na istoku. Početkom 14. vijeka Romi dolaze na Balkan, a početkom 16. vijeka se sele sve do Škotske i Švedske. Neki Romi su se selili ka jugu kroz Siriju ka Sjevernoj Africi, dolazeći u Evropu preko Gibraltara. U Crnoj Gori Romi žive od 14. vijeka i procjenjuje se da ih trenutno ima oko 20 000 što znači da čine oko 3% stanovništva naše zemlje.

Predrasuda 3:

Romi nemaju svoju kulturu

Istina 3:

Romi su narod koji imaju značajnu istoriju, kulturu i druge tekovine koje su se vremenom izgubile ali koje su, ipak ostale zapisane u sjećanju ovog naroda.

Obrada metala je jedan od najvažnijih zanata i smatralo se da je to isključivo obilježje romske kulture (izrađuju između ostalog verige, bakračče i grebene)

Obrada drveta je specifičan romski zanat (od drveća izrađuju korita, vretna, kašike, karlice...)

Muzika, koju mnogi vide kao glavno obilježje romske kulture, zapravo je vještina i zanat, jedna od romskih strategija preživljavanja. Pored sopstvene romske muzike, Romi su imali i još uvijek imaju veliki uticaj u evoluciji flamenko muzike i plesa.

Svjetski dan Roma se proslavlja od 8. aprila 1974. godine, kad su se Romi prvi put na Svjetskom kongresu Roma u Londonu odlučili da krenu putevima brže emancipacije i napretka. Na tom Kongresu su donijete i odluke o himni („Đelem, đelem “) i zastavi („crveni točak na pozadini zelene i plave boje) Roma.

Predrasuda 4:

Romi žele da žive u izdvojenim naseljima i navikli su da žive u barakama koje su napravljene od otpadnog materijala.

Istina 4:

Romi ne žele da žive u izdvojenim naseljima, međutim bili su prinuđeni da se nastanjuju izvan naselja u kojima živi neromsko stanovništvo, jer nijesu prihvaćeni kao ravnopravni građani. Istina je da Romi ne žele da žive tako. Teško dolaze do zaposlenja pa samim tim i do mogućnosti da stvore bolje uslove življenja. Ipak, postoji manji broj Roma koji su izgradili kuće od čvrstog materijala i stvorili pristojne uslove življenja.

Predrasuda 5:

Romi ne žele da se školuju

Istina 5:

Neobrazovanost Roma je posledica društvene izolacije, siromaštva i tradicije koja se postepeno ali sigurno mijenja. Sve više Roma završava školu i sve ih je više zainteresovano da se obrazuje. Obrazovanje se vidi kao šansa da se obezbijedi bolji život . Veliki broj romskih roditelja želi da školuje svoju djecu, jer izlaz iz bijede vide kroz obrazovanje. Istina je da institucije ne preduzimaju ozbiljne